

O těžkém rozhodování a Boží naději

j+5 5. 5. 2024

Iz 32,17-23 a 36-39: „Ach, Panovníku Hospodine, hle, ty jsi učinil nebesa i zemi svou velikou mocí a svou vztaženou paží. Tobě není nic nemožného. Prokazuješ milosrdenství tisícům a splácíš nepravost otců do klína jejich synů, kteří přijdou po nich. Ty jsi Bůh veliký, bohatýr, jehož jméno je Hospodin zástupů, veliký v úradku a mocný v skutcích, tvé oči jsou otevřené na všechny cesty synů lidských, abys každému odplatil podle jeho cest a podle ovoce jeho skutků. Ty jsi činil znamení a zázraky v zemi egyptské a až do tohoto dne, jak v Izraeli, tak mezi všemi lidmi. Tak sis učinil jméno, jak je tomu v tento den. Vyvedl jsi Izraele, svůj lid, ze země egyptské se znameními a zázraky, pevnou rukou a vztaženou paží a za velké bázně. Dal jsi jim tuto zemi, o níž ses zapřísáhl jejich otcům, že jim ji dáš, zemi oplývající mlékem a medem. Když však vešli a dostali ji, neposlouchali tě a tvým zákonem se neřídili. Nic z toho, co jsi jim přikázal konat, nečinili. Proto jsi na ně přivolal všechno toto zlo. ...

Proto nyní toto praví Hospodin, Bůh Izraele, o tomto městě, o němž říkáte, že bude vydáno do rukou krále babylónského mečem, hladem a morem: „Hle, já je shromáždím ze všech zemí, do nichž jsem je ve svém hněvu, rozhořčení a velikém rozlícení rozehnal. Přivedu je zpět na toto místo a usadím je v bezpečí. Budou mým lidem a já jim budu Bohem. Dám jim jedno srdce a jednu cestu, aby se mě báli po všechny dny, aby dobře bylo jim i jejich synům po nich.“

Lidé, co se o nich píše v bibli, snili o krásném životě v krásné zemi a ten sen se jim splnil. Konečně nebyli ničí otroci, dostali svobodu, ale ne-uměli s ní zacházet. Když se máte s někým dohodnout a donekonečna se handrkujete, možná vás napadne, že by to chtělo ráznou a pevnou ruku, a je to tehdy napadlo. Pevná ruka dokáže zařídit ledacos, krásný život však ne. To zjistili dřív, než jim bylo milé, ale už s tím nestihli nic dělat. Vysněná země se jim rozpadla na dva kusy, pak přišli cizí vojáci, ukradli, co šlo, zničili, co mohli, a spoustu lidí odvěkli na převýchovu.

Živobyti si ti zajatci v cizině nějaké našli a možná ani netřeli bídu s nouzí – ale i když máte dost, ba i když máte tolik, že vám lidi závidí, stejně to ještě krásný život od Boha není. K tomu potřebujete ještě něco jiného: někde jste doma, někdo je vám blízký, s někým sdílíte

starosti i naději. A co víc: někdo vás vede za ruku, když se bojíte jít tmou. To všechno si člověk nekoupí, a přitom to k životu potřebuje. Jenomže to, co je pro život skvělé a k nezaplacení, se tvářívá nenápadně a často to oceníme, až když je to pryč. Už se stalo, včerejšek už se nevrátí, ale co tedy uděláme pro zítřek?

Na to se vždycky názory různí. Ti v zajetí by tehdy radši oněměli, než by zpívali něco Bohu k slávě – ještě by si to agresor vztáhl na sebe, už teď se tváří jako jejich zachránce. Tak jen přežívají v zemi žalu. Jiný pohled jim nabídl prorok Jeremjáš: napsal těm smutným lidem dopis: Postavte si tam dům, obdělejte zahradu, založte rodinu a modlete se za pokoj toho města, vždyť v jeho pokoji budete mít pokoj i vy.

Jakýsi Šemajáš ten dopis, když ho dostali, předčítal opravdu s nevolí: “Prý stavět dům, zplodit dítě, sázet strom, tady v zajetí. A kdyby jenom to, dokonce prý: Modlete se za to město a za jeho pokoj!” I sedl Šemajáš a napsal dopis knězi, co měl v Jeruzalémě na starost chrámovou stráž: “Jeremjáše doporučuju zavřít do klády a obojek na krk, je to šílenec. Tvrdí, že zlo bude trvat dlouho, a radí, ať se tu zabydlíme – ale to je rouhání a vlastizrada, umlčte ho!”

II.

Jaká byla tehdy Boží vůle, když se k ní hlásili oba dva, Jeremjáš i Šemajáš, ale každý jinak? Někdy se dává za pravdu tomu, kdo uhlodl, jak to bude dál. To však neznamená, že to tak chtěl i Bůh – dějí se přece i zlé věci, které pravdu dočasně umlčí. Ve spleti událostí a v nepřehledné džungli, co o tom kdo říká, se snadno zabloudí. Nevím přesně, co po mně chce v tuto chvíli Bůh. Nedá se s tím počkat, až bude po všem. Pak snad uvidíme, co jsme dělali dobře nebo špatně, ale životní zápas vedeme teď a odvahu k rozhodnutí musíme posbírat hned.

Že to Babylon (pro ně symbol zla) nemůže natrvalo vyhrát, na tom se oba snadno shodli. Boží lid je teď pod Božím hněvem, ale to snad jednou skončí. A do té doby? Tradice míní, že dobře žít a věřit se dá

jen tam, kde vyrostli a kde mají kostel. Ale když to nejde, žijte a věřte tam, kde jste, oponoval Jeremjáš. Další tradice pravila, že s Goliášem se nekamarádí. Ani toto nepopřel, leč upozornil, že život není střetnutí dvou fanklubů, Bůh na naší straně proti těm druhým. "Takhle ne," píše, "radši se za ně modlete." Což není jen tak. Abych to dokázal, to se napřed musím smířit s tím, že nejsem Boží majitel. Nepatří mi, patřím já jemu, tak jako mu patří i tamti lidi, se kterými kamarádit nechci nebo nemůžu, ale já nemám co určovat, co s nimi Bůh má dělat.

III.

Zanedlouho Jeremjáš koupil pole po svém strýci. Hospodařit na něm nebude, protože je ve vězení a navíc je tahle země v rukou dobyvatelů, takže to přihlížejícím nedávalo smysl. A přece ho koupil, aby symbolicky ukázal naději, že v této zemi se zase bude žít. K čemuž patřila modlitba, kterou vzápětí vyslovil: „Tobě, Bože, nic není nemožné. Prokazuješ milosrdenství tisícům a splácíš nepravost otců do klína jejich synů, kteří přijdou po nich. Ty jsi Bůh, tvé oči jsou otevřené na všechny cesty synů lidských, abys každému odplatil podle jeho cest a podle ovoce jeho skutků.“ Pak připomněl, co otcové vyváděli – to aby bylo jasno, že nynější trápení je z velké části dědictví po nich. Ale protože Bohu nic není nemožné, nebude se už donekonečna opakovat přísloví, že otcové jedli nezralé hrozny a synům z toho trnou zuby. Na synech je teď odpovědnost za to, co bude dál a co sklídí zase další generace. S nadějí, že si to všichni vezmou k srdci, řekl shromážděným lidem: „Toto praví Hospodin: Budete mým lidem a já vám budu Bohem. Dám vám jedno srdce a jednu cestu, abyste se mě báli po všechny dny, aby dobře bylo vám i vašim synům po vás.“

IV.

Co je Boží vůle, na to se někdy těžko odpovídá. Naši otcové nám zanechali dobré i horší tradice; ty dobré dokážou vzít vážně i nové životní situace, se kterými se nepočítalo. Boží slovo se přece nevtělilo

do pár ponaučení ani do žádné knihy, nýbrž stalo se tělem v Ježíši Kristu. U něj se sluší začít hledat – a pak na sebe vzít riziko rozhodnutí a podepsat se pod to.

Říkávalo se leckde, že kdysi na začátku byl zlatý věk a od té doby to jde s námi z kopce. Češi na zlatý věk moc nevěří, ale že je všechno čím dál horší, to opakují ochotně. Do toho Boží pošťáci (proroci nebo někdo jiný) přicházejí s tím, že Boží moc i v bídném světě a i na sešupu z kopce tvoří cosi nového a že „Bůh na sklonku tvého dne dá ti víno výborné, výborné víno až naposled,“ jak praví jedna známá píseň. Tu a tam dokonce můžeme z té radosti a pokoje už ochutnávat.

Co se bude kdy dít a jak to bude probíhat, těžko říct. Boží prorok není, kdo to uhodne, nýbrž ten, kdo do všeobecné deprese vnese kus Boží naděje (nebo do všeobecného jásotu varování) – to proto, abychom uhranuti událostmi nezapomněli na to, co nepomíjí a co nás podrží nad vodou, chytne-li se. Tohle jim přejte, napsal Jeremjáš: abyste žili v očekávání věcí lepších, Božích, a dejte jim ochutnat.

Příběh končí, Boží vůle pro dnešní dobu z něj hned patrná není. A tak je na nás, abychom se drželi Boží naděje a milosrdenství a pravdy a vnášeli je mezi lidi.

Požehnání:

I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsi ty. Ano, dobrota a milosrdenství provázet mě budou všemi dny mého žití. Do Hospodinova domu se budu vracet do nejdelších časů.

Ať vás boží milosrdenství provází (abyste šli dobrou životní cestou),
ať vám dává svobodu (abyste se nebáli a ničemu neotročili),
ať vás přidržuje (abyste byli stálí a pevní),
ať vás inspiruje (abyste byli pravdiví a věrní),
ať vám dělá život krásným (abyste přijímali i rozdávali lásku a naději).
Amen.